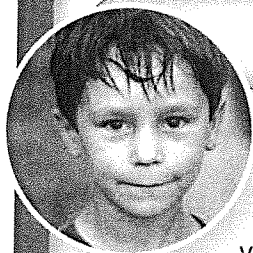

Burgers en stoommachines

DIT WEEET JE NU!

LES 1 DE BURGERS

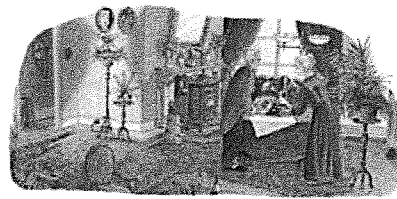
In de 19e eeuw komen er machines. Een van die machines is de stoommachine. Dankzij de stoommachine kun je veel sneller werken. De stoommachine staat in het ketelhuis. Er worden fabrieken gebouwd in de stad. De eigenaar van een fabriek heet een fabrikant. De mensen die in de fabriek werken noem je het personeel van de fabrikant. De fabrikant woont in een groot huis. Bij hem thuis werken ook mensen. Zij doen het huishouden of werken in de tuin. Ook zij zijn personeel. In het huis van de fabrikant zijn veel nieuwe uitvindingen te vinden, zoals de telefoon en de gloeilamp.

LES 2 DE ARBEIDERS

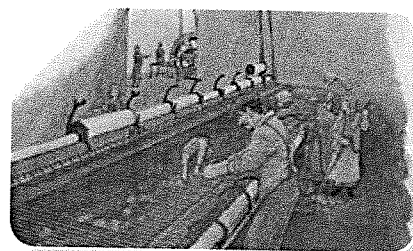
Veel mensen op het platteland zijn arm. Om wat extra geld te verdienen, doen ze aan huisnijverheid. Dat is werk dat ze thuis doen, zoals spinnen en weven. In de stad is veel werk in de fabrieken. Daarom gaan veel boeren naar de stad. Ze worden arbeider in een fabriek. Voor hun werk krijgen ze loon. Maar dat is niet veel en de werktijden zijn lang, soms wel 12 uur per dag. De arbeiders wonen vlakbij de fabriek in een arbeiderswijk. Ze hebben soms maar net genoeg geld voor hun levensonderhoud. Vaak moeten ook kinderen in de fabriek werken om geld te verdienen.

LES 3 WAT VERANDERT ER?

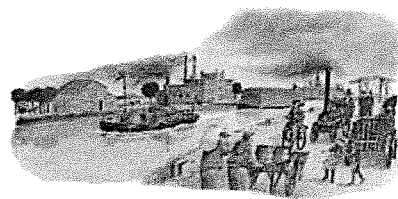
In de 19e eeuw kunnen mensen sneller reizen dankzij de stoomtrein. De stoomtrein vervoert ook spullen naar de fabrieken. Maar de trein kan niet overal komen. Daarom laten de fabrikanten ook veel kanalen graven. Op het land kunnen boeren dankzij de stoomtractor hun land makkelijker bewerken. In de fabrieken wordt kunstmest gemaakt. Dat is goed voor de oogst. Veel boeren zijn namelijk erg arm. Er is ook veel kinderarbeid. Maar het werk in de fabrieken is zwaar en gevaarlijk voor kinderen. Vanaf 1874 is kinderarbeid eigenlijk verboden, maar het wordt niet goed gecontroleerd. Vanaf 1901 is er leerplicht voor kinderen van 6 tot 12 jaar. Zij mogen dan niet meer werken.

Zie je de nieuwe uitvindingen?

Aan het werk in de fabriek.

Allemaal nieuwe dingen: een stoomschip, fietsen met pedalen en een auto.